

Srna – (*Capreolus capreolus* L.)

Srna – (*Capreolus capreolus* L.)

Red parnoprstaša (*Artiodactyla*)

Podred preživara (*Ruminantia*)

Rod (*Capreolus*)

Vrsta srna (*Capreolus capreolus*)

- Prema Zakonu o divljači i lovstvu spada u krupnu divljač zaštićenu lovostajem.
- Mužjak – *srndać*,
- Odrasla ženka – *srna, dvizica (do 12 meseci)*
- Mlado – *lane*,

Rasprostranjenost i brojnost

- Srna nastanjuje najveći deo Evrope od Skandinavije do sredozemnih obala, od Velike Britanije do Gibraltara odnosno do Crnoga mora do krajnjeg istoka Azije
- Najviše ih ima u središnjoj Evropi (Nemačka, Austrija, Češka, Slovačka, Mađarska, Rumunija i Bugarska), a nema je na sredozemnim ostrvima.
- U Srbiji je rasprostranjena svuda
- U Srbiji je u velikoj ekspanziji, od 60-tih godina prošlog veka kada je brojno stanje bilo je oko 25 000 grla, a sada ima oko 120. 000 grla, od čega u Vojvodini preko 40.000 grla.

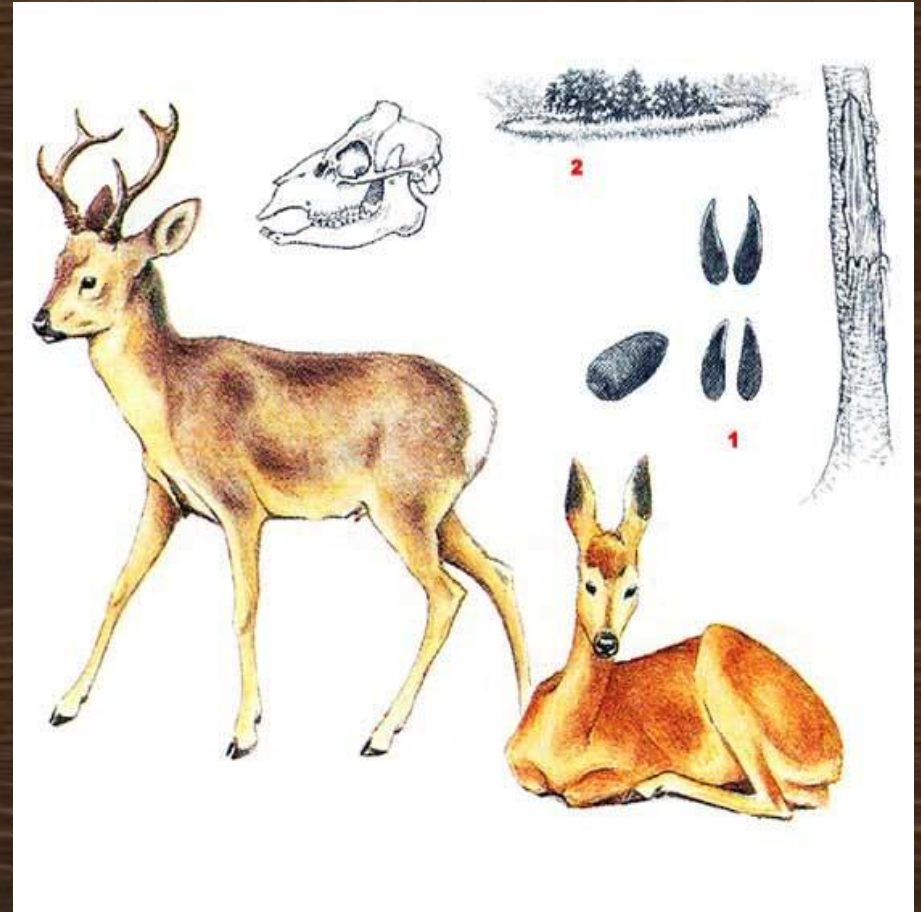
Socijalna struktura

- Tokom zime žive u krdoma od 5 do 50 grla, a krdo predvodi uglavnom najstarija gravidna srna
- U proleće se krda razbijaju na manja, srednjedobni i zreli srndaći zauzimaju teritoriju koju žestoko brane, a srne takođe biraju teritorije koji se ponekad, ali nepravilno preklapaju sa srndaćevim i tu odgajaju mladunčad
- Leto provode odvojeno osim u vreme parenja kada se srne približavaju srndaćima radi oplodnje

Spoljašnji izgled i opis

- Telo srne skladno je građeno i vitko je, a građom tela prilagođena je za život u šikari, travi i korovu, nije ustrajan trkač, već se zaustavlja čim izbegne opasnost
- Do grebena je visoka oko 75 cm, od vrha njuške do korena repa dugačka je 130 do 140 cm.

Spoljašnji izgled i opis

- Letnja dlaka srneće divljači je rđasto crvene boje najsličnija boji zrele pšenice gde se većina srneće divljači i nalazi u vreme podizanja lanadi, tanka je i meka, bez podlake je
- Na stražnjici srneće divljači nalazi se žuto-belo polje koje se naziva „ogledalo”

Spoljašnji izgled i opis

- Zimska dlaka je kestenjasto sive boje, debela, i duža, pucketava od obilja mehurića vazduha koji se nalaze u samoj dlaci u svrhu toplotne izolacije, „ogledalo” je većeg obima i snežno bele boje je
- Promena dlake se naziva linjanje, a događa se dva puta godišnje, uglavnom u oktobru i maju-junu

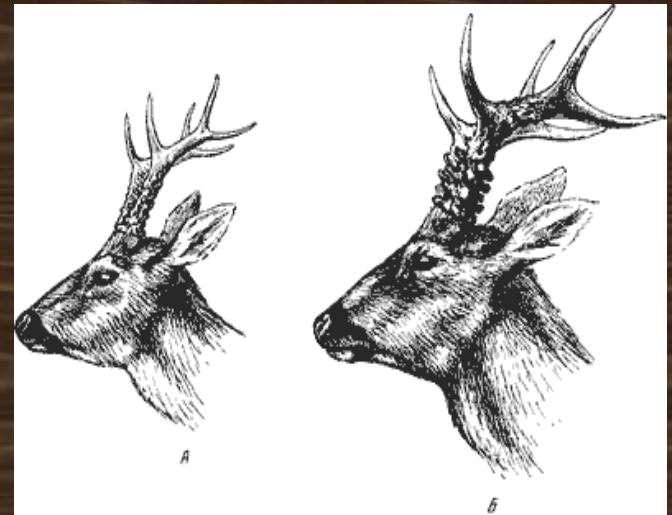

Srneća divljač u zimskoj dlaci

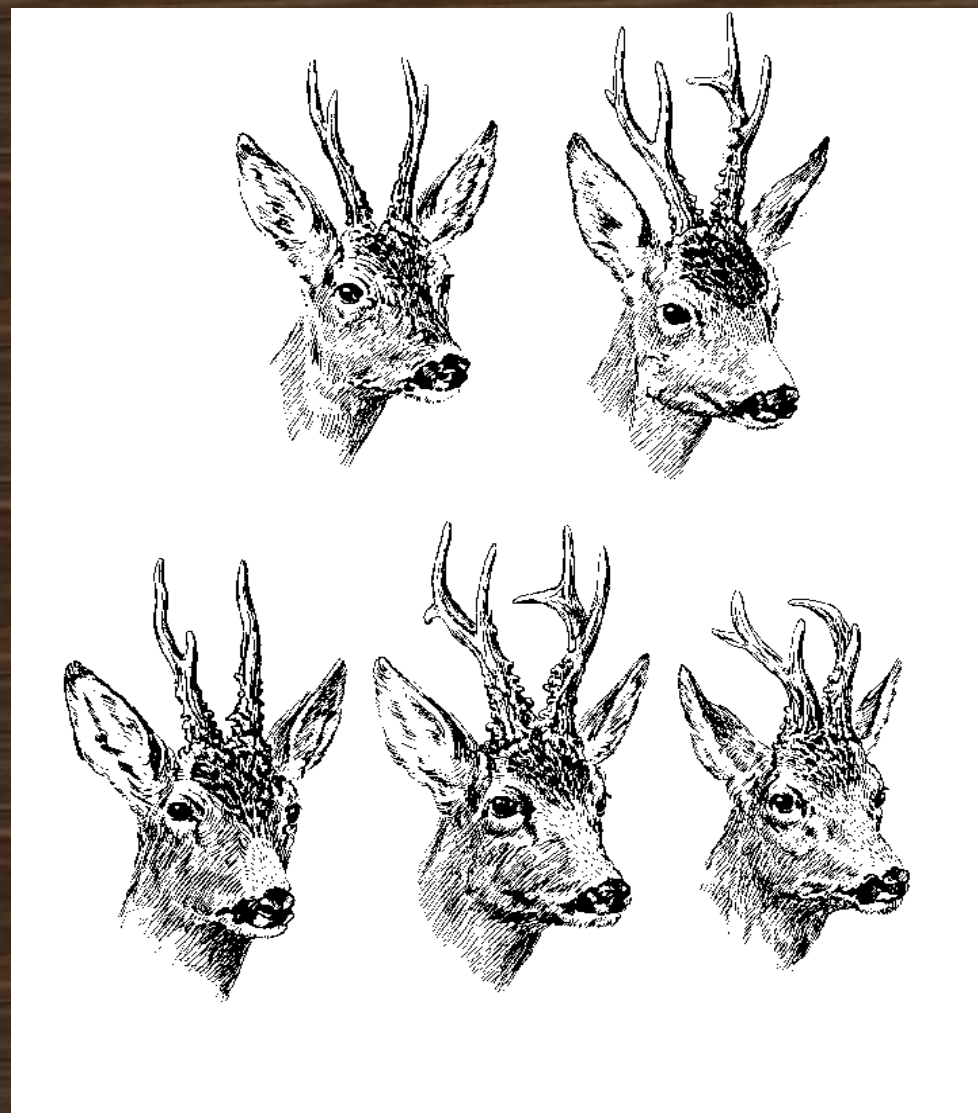
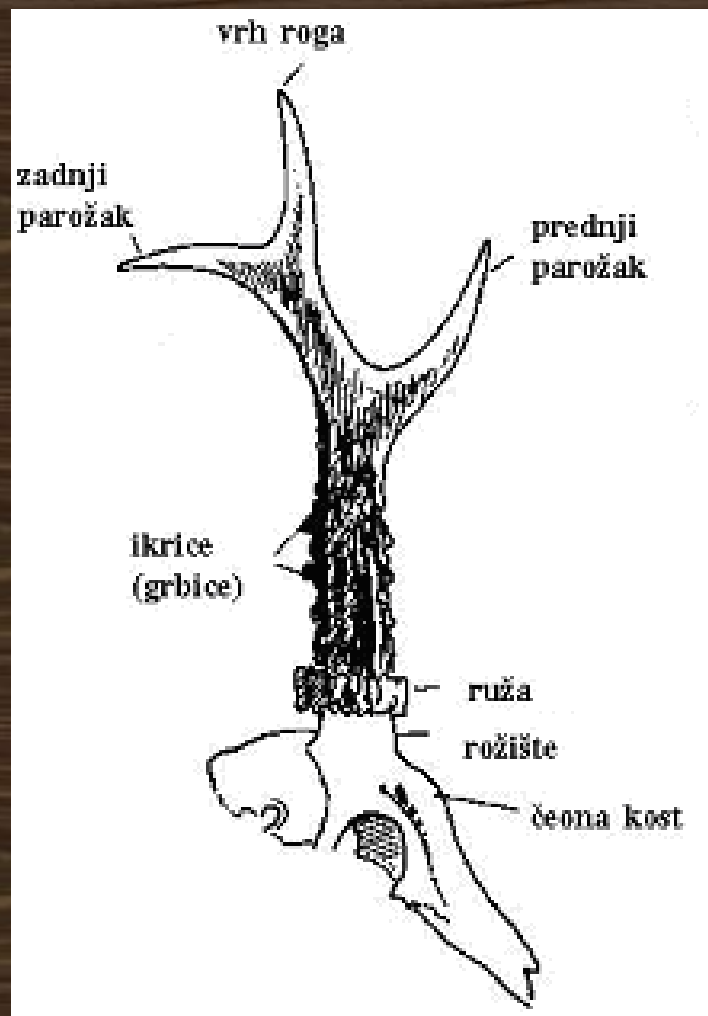

Rast i razvoj rogovlja

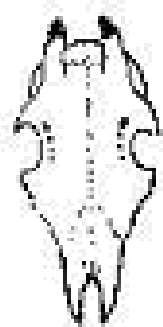
- Srndaći tokom novembra i početkom decembra odbacuju rogovlje, a novo im počinje rasti već nakon nekoliko dana
- Novi rogovi su presvučeni baršunastom kožnom tvorevinom koju nazivamo čupa, runje, bast ili lika
- Ispod lika se nalaze krvne žile koje prehranjuju rog i dostavljaju minerale potrebne za rast i razvoj novog rogovlja
- Novi rogovi najčešće izrastu do kraja februara
- U ovom periodu potrebno je vršiti stalnu prihranu s koncentriranim hranivima, a na raspolaganju moraju konstantno imati i so (u proseku po grlu godišnje ide 1 kg) s mineralnim dodacima

Delovi roga srndaća i tok rasta

Rast roga kod srndaća

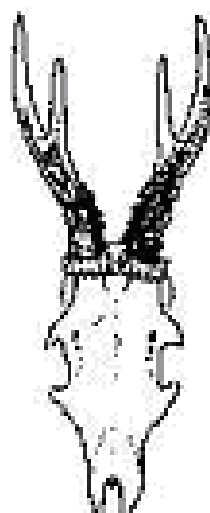
rošćici
muškog laneta
srndačića

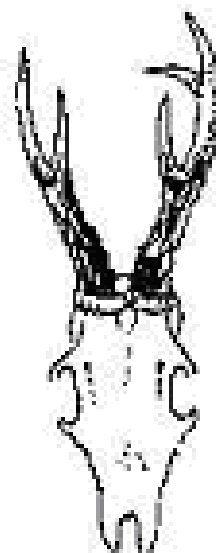
godišnjak
dugmetaš

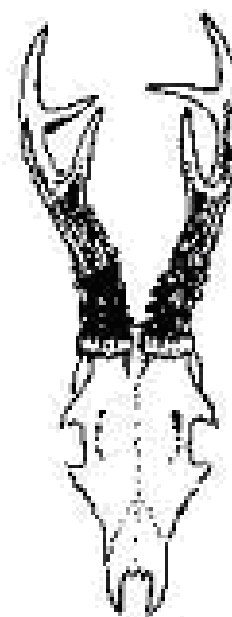
godišnjak
šilaš

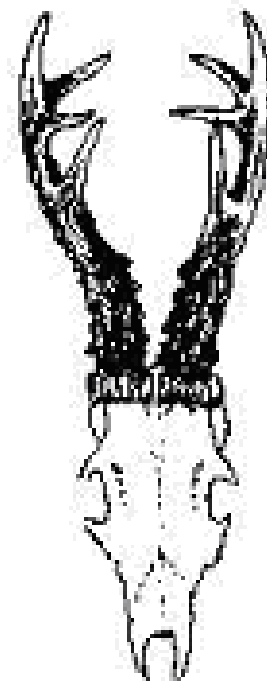
srndač
vilaš

nepravilni
šesterac

šesterac

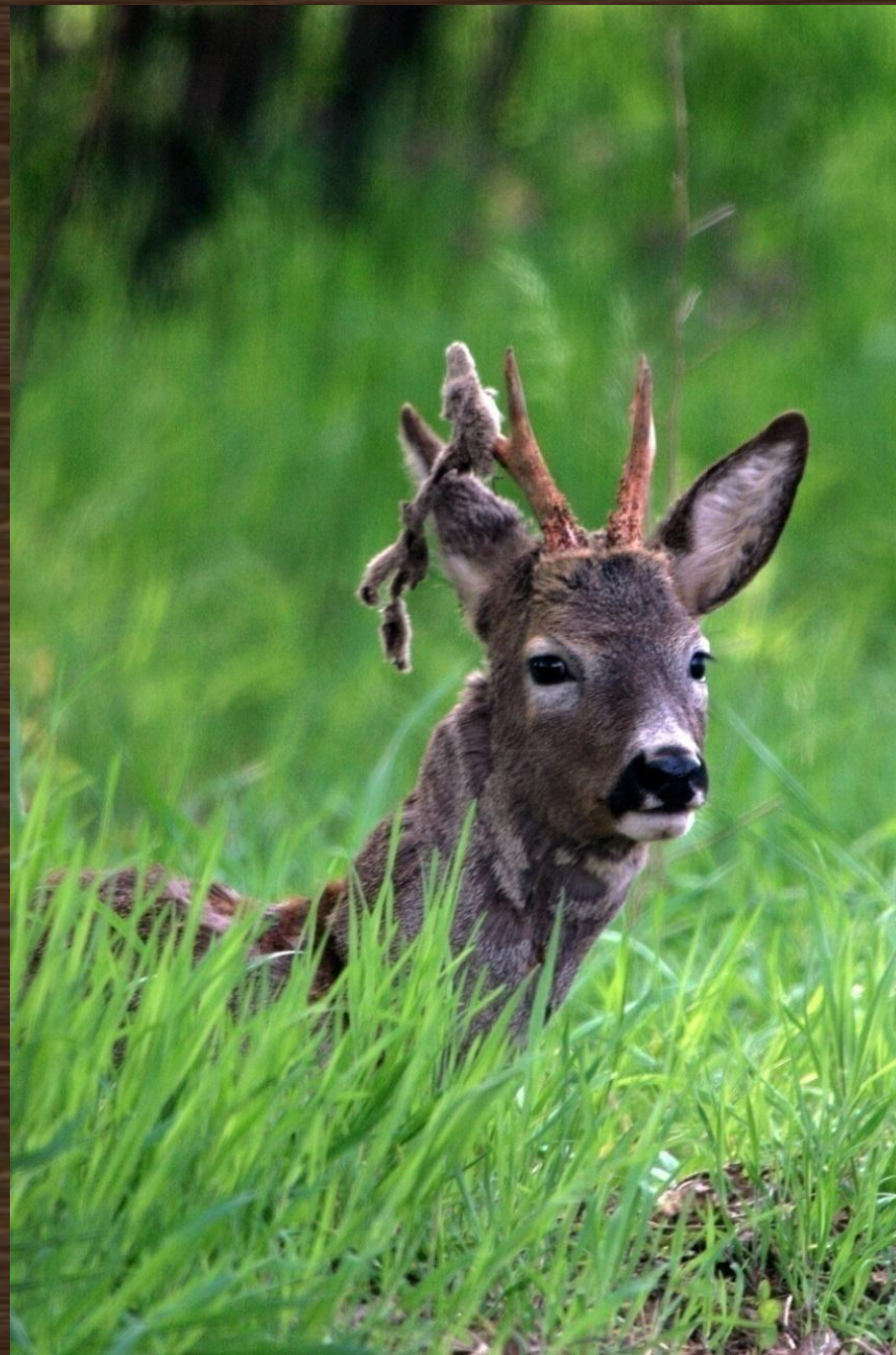

osmerac

Rast i razvoj rogovlja

- U proleće (februar, mart) se kod starih srndaća događa intenzivna osifikacija (okoštavanje) rogovlja, a kod mladih je još nastavljen porast
- Stari srndaći u martu čiste rogovlje, a kod mladih se događa okoštavanje
- Kod starih srndaća su rogovi krajem marta i u prvoj polovini aprila čisti, a mladi srndaći rogovlje čiste krajem aprila i u maju, ponekad čak do polovine junu, kada već traje i proletnja promena dlake

Srndać „perikaš”

Ishrana

- Srna pase travu, jede izboljke grmlja i niskog rastinja, žir, bukvicu, a glođe i koru šumskog rastinja
- Zimi je potrebno iznositi hranu i to lucerku, crvenu detelinu, topinambur, krompir, repu.
- Srne imaju potrebu da jedu so koja je najvažnija u razdoblju menjanja dlake i rsta rogovlja kod srndaća

Razmnožavanje

- Parenje srneće divljači zavisi prvenstveno od klimatskih prilika i započinje kada su dnevne temperature najviše (druga polovina jula i početak avgusta)
- U brdskim lovištima, zbog toga što su niže temperature parenje i lanjenje započinje nešto kasnije i parenje se događa u avgustu, a lanjenje u junu

- Nakon oplodnje jedne srne srndać traži drugu srnu i u sezoni parenja najčešće oplodi 3 do 5 srna
- Sam čin parenja traje kratko vreme, ali u vreme parenja srndać srnu opari i po deset puta dnevno, to traje 2 - 4 dana, za vreme parenja srndać jede vrlo malo i izgubi i do 20% težine
- Prvo se pare dvizice i mlade srne, a srednjedobne srne i one koje vode lanad kasnije
- Kasnije se pare stare srne i one koje vode veći broj lanadi

Za vreme parenja česte su borbe srndaća za teritoriju, a srnu oplodjuje “vlasnik” teritorije

Bremenitost i lanjenje

- U drugoj polovini maja ili početkom juna srna najčešće u polju (pšenici, uljanoj repici i sl.) ili u šumarku na svet donosi jedno do tri laneta
- Najčešće dvizice lane jedno, srednjedobne jedno do dva, a stare srne dva do tri laneta
- Srna ima 4 sise, ali mleka ima dovoljno za jedno do dva laneta

Kod lanadi u prvih petnaest dana međuprstna žlezda ne luči sekret, a majka ga nakon dojenja ostavlja i udaljava se od njega, ali nikad nije predaleko (100-200m)

Nakon petnaestak dana lanad prati majku u kretanju i traženju hrane

Lanad su pegava oko mesec i po, a izrastanjem dlake pegice se prekrivaju i prividno nestaju, sve do prvog linjanja kada nestaju u potpunosti

Odgoj mladunčadi

- Lanad žive s majkom do pred zimu kada se udružuju u krda koja sačinjavaju predvodeća srna, ponekad njene kćeri iz prethodnih godina, dvizice, mladi srndaći, nakon odbacivanja rogovlja i srednjedobni i zreli srndaći, te ovogodišnja lanad

Srna sa lanetom starim nekoliko dana

Srna sa dva laneta

Srna sa tri laneta

HVALA NA PAŽNJI!

